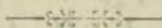

գործ են ունենում, նրանք մեծ մասամբ ապրում են բնութեան մէջ. նրանց զբաղեցնում են առուակները, դաշտերն ու անտառները. Ուսուցէք նրանց խելացի կերպով սիրել Աստուծոյ ամբողջ աշխարհը, սիրել խայտաբղէտ թիթեռներին, և՛ գեղեցիկ թռչնիկին և՛ այլանդակ որդին: Տարիների ընթացքում նրանք կսովորեն սիրել և շրջապատող մարդկանց: Եթէ երեխան դաստիարակուի այնպէս, որ նրա համար ճանճին իսկ վիրաւորելը խղճալի լինի, այն ժամանակ միթէ նա կկարողանայ երբ և իցէ ցաւեցնել իւր մերձակորին, իւր եղբորը, իւր նման մարդուն:

Միշտ յիշեցէք, որ Աստուած ստեղծել է մեծ հրաշալի տաճարը, իսկ նրա միջի աստուածապաշտութեան ջերմեռանդութիւնը կախուած է մարդկանցից:

ԱՆՊՏՈՒՂ ԹՁԵՆԻՆ

(Բարութեան սերմերից).

Երուսաղէմում՝ դպիրների և փարիսեցիների քաղաքում, Յիսուս իրան անվտանգ չէր զգում: Յերեկը ժողովրդի մէջ, որ ջերմեռանդութեամբ լսում էր Փրկչի խօսքերը, անկասկած ոչ մի յանդուգն ձեռք չէր կարող բարձրանալ նրա վրայ, Որը բժշկում էր հիւանդներին և մխիթարում վշտացեալներին. բայց գիշերը՝ խաւարի մեռելային խաղաղութեան ժամանակ, ծերակուտի անդամների չարութիւնը ամենայն հեշտութեամբ կարող էր Յիսուսի ազատութիւնը և կեանքը վտանգի ենթարկել: Այդ իսկ պատճառով Փրկիչը Երուսաղէմում լինելիս գիշերները սովորաբար հեռանում էր Բեթանիա, Ղազարոսի տունը: Այստեղ անձնուէր բարեկամների մէջ նա կարող էր միամիտ և անվտանգ հանգիստ առնել ցերեկուայ աշխատանքներից յետոյ: Այդպէս եղաւ նաև Երուսաղէմի հանդիսաւոր մուտքից յետոյ՝ չարչարանքներից առաջ:

Յիսուս այդ ամբողջ օրը անցկացրեց տաճարում. նա սոս-
վորեցնում էր ժողովրդին և բժշկում հիւանդներին. յե-
տոյ թողնելով նրանց՝ դուրս եկաւ քաղաքից դէպի Բեթա-
նիա և այնտեղ անցկացրեց գիշերը: Իսկ առաւօտը երու-
սաղէմ՝ վերադառնալիս՝ Յիսուս անթաքաւ և ճանապարհին
մի թղենի տեսնելով՝ մօտեցաւ և նրա վրայ բացի տե-
րւներից ոչինչ չգտնելով՝ ասաց. «մի այսուհետեւ ի քէն
պտուղ եղիցի ի յաւիտեան» (Մատ. ԻԱ. 19—20.): Եւ
թղենին նոյն ընթացքով չորացաւ: Մի քանի ընթերցողների
մէջ Աւետարանի այդ կտորը կասկած է յարուցանում.
«Ինչու Փրկիչը այդպէս խիստ վարուեց թղենու հետ,
մտածում են նրանք, միթէ՞ թղենին յանցաւոր էր որ
անպտուղ էր. չէ՞ որ նա բուսել էր այնպէս, ինչպէս հրա-
մայել էր Աստուած. արդեօք աւելորդ խտտութիւն չէ այդ.
նոյն իսկ ի դուր և անարգար անգթութիւն՝ այդպէս
պատժել անշուշտ ծառին»:

Սակայն ուշի ուշով մտածենք Աւետարանի այդ պատ-
մութեան վրայ: Փրկիչը երբէք ոչինչ չի կատարած ի դուր
տեղը և անմտութեամբ. սւր մնաց թէ անգթութեամբ:
Աւետարանում ի ծնէ կուրի բժշկութեան պատմութեան
մէջ ասուած է թէ երբ աշակերտները հարցրին կուրի
մասին՝ որի մեղաց համար էր տանջւում՝ իւր թէ ծնո-
ղաց, Յիսուս պատասխանեց. «Ոչ դորա մնաց է և ոչ հօր
և մօր իւրոյ, այլ զի յայանի լիցին դուժքն Աստուծոյ
ի դմա» (Յով. Թ. 3.) Յովհաննու նոյն Աւետարանում
երկու գլուխ յետոյ կարդում ենք. «Առաքեցին առ Նա-
քորքն նորա (Ղազարու) և ասեն. Տէր, ահաւասիկ զոր
դուն սիրէիր հիւանդացեալ է»: Յիսուս լսելով այդ՝ ասաց.
«այդ հիւանդութիւն չէ ի մահ, այլ զի փառաւորեցի
որդի Մարգոյ» (Յով. ԺԱ. 2—4.): Այդպէս ևս թղենու
դատապարտութիւնը նրա զայրութի լոկ արտայայտութիւն
չէր միայն, այլ Աստուծոյ կամաց պարզաբանութեան խրա-
տական օրինակ, Սուրբ դրքում Աստուծոյ ասած այսպիսի
խօսքեր ենք կարդում. «Ահաւասիկ կամ ես առ դուրս
քո և բաղխեմ. եթէ ոք լուիցէ ձայնի իմում և բանայցէ

զգրուեն, մտից առ նա և բնթրիս արարից առ նա և ընդիս» (Յայտ. Գ. 20.), Ինչպէս անպատասխար օտարականը, որ օթեան է խնդրում, բարձրաձայն աղաղակում է. «ներս թողէք», բաղխում դուռը և պատուհանը, այնպէս ևս Տէրը իւր արդարութեամբ ամեն կերպ մուտք է որոնում դէպի մարդկային սիրտը, քարոզում է մարդկանց իւր կամքը, պարզում է բարի, արդար Աստուածային կենաց երջանկութիւնը, որոնք չեն լսում խօսքերը, նրանց հրաշքներ է ցոյց տալիս: Ո՞ր խօսքով այսպէս թէ այնպէս կամենում է մարդուն խելքի բերել, զարթեցնել նրա մէջ խիղճը, ստիպել նրան մտածել իւր մասին: Այդպէս՝ խորը քնած մարդկանց եթէ չեն կարողանում կանչելով զարթեցնել, թափ են տալիս ձեռքից, շարժում գլուխը, ուսերը, ցած իջեցնում անկողնակալից և վերջապէս վրան ջուր ածում:

Դաւիթ թագաւորը սպանեց իւր ծառայ Ուրիային և նրա կնոջ Բերսաբէին իրեն կին առաւ: Յանկութիւնը կատարելով՝ նա հանգիստ է իւր սրտում, չի վրդովում խղճից: Աստուած ուղարկում է նախնի մարգարէին և վերջինս զգաստացնում է Դաւիթին՝ ասելով այն հարստի առակը, որը աղքատի ձեռքից խլել էր վերջի գառը: Յովնան մարգարէն չլսեց Աստուծոյ պատուէրը՝ երթալ ապաշխարութիւն քարոզել հեթանոս նինուէացւոց, այլ նաւ նստաւ և գնաց բոլորովին այլ կողմ: Աստուած Յովնանի յետևից պատգամաւոր է ուղարկում փոթորկին, քամու սուրոցը, ալիքների հարուածը և ջարդուած կայմերի ճայթիւնը արթնացրին նաւի յատակին քնած Յովնանին, իսկ նրա մէջ արթնացրին խոր քնով քնած խիղճը: Բաբելացւոց Բաղդասար թագաւորը խնճոյքի ժամանակ արբենալով և այլ ևս չիմանալով թէ ինչպէս ցոյց տայ իւր արբեցութիւնը, հրամայեց բերել այն սրբազան անօթները, որոնք կողոպտուած էին Երուսաղէմի տաճարից: Այն ժամանակ օդում երևաց մի ձեռք, որը արբեցութիւնից խելագարուած թագաւորի և նրա հանգիսականների աչքի առաջ պատի վրայ հրեղէն տառերով գրեց

ահեղ խօսքեր, որոնք Դանիէլ մարգարէի բացատրութեամբ նշանակուած էին. «Աստուած կշռեց Բաղդասարին, գտաւ նրան թեթեւ և քամուն տուաւ նրան, որպէս փետուր»։ Նոյն ժամայն բոլորը զգաստացան. ամենքի գլխից արբեցութիւնը վերացաւ։

Այդպէս ևս Աւետարանի արբեցութեան մէջ Յիսուս չորացած թղենիով ուզում է խելքի բերել իրան չսող հրէից. Չորանալու դատապարտուած անպտուղ թղենին օրինակ էր Աստուածային գործի ծառայելու համար Աստուծուց ընտրուած Իսրայէլ ժողովրդի, որ իւր մարդկային գործերը կարգի բերելու համար մոռացել էր Աստուծոյ գործը։

Թղենին միւս ծառերից տարբերում է նրանով, որ նրա վրայ պտուղները տերեւներից առաջ են երևում։ Նախ հասնում են պտուղները, ապա ծառը սկսում է զարգարուիլ տերեւներով։ Նշանակում է, եթէ թղենին կանաչաւորուած է տերեւներով, նրա վրայ տերեւների ներքոյ անպատճառ պէտք է լինին պտուղներ։ Հէնց այդ հաշուով էլ Յիսուս ճանապարհին մօտեցաւ թղենուն։ Թղենին իւր փարթամ, հիւթալի կանաչով հեռուից աչքի էր ընկնում։ Հազարաւոր անցորդներ թէ՛ ձիաւոր թէ՛ հետիոտն իրանց գործերին շտապելով, հիանում էին այդ շքեղ զարդարանքին նայելով և կարծում էին թէ նրա ճիւղերը կոտրատոււմ էին տերեւների ներքոյ գլուխուած պտուղների ծանրութիւնից։

Բայց ահա Յիսուս անօթութիւնից մօտեցաւ թղենուն՝ մի քանի պտուղ քաղելու և ոչ մէկը չգտաւ։ Ինչո՞ւ ուրեմն այլ ևս այստեղ կանգնած է այս թղենին։ Ինչո՞ւ գետնից հիւթ է ստանում, անձրեւ ծծում, արեգակի ջերմութիւնը կլանում։ Ինչո՞ւ նա ի զուր տեղը այդ բոլորը խլում է միւս թղենիներից։ Նրանք օգուտ են բերում, պտուղ են տալիս, իսկ սա ապարդիւն ոչնչացնում է Աստուծոյ պարգևները։ Աւելի լաւ է թող չորանայ, վառելիքի կամ շինութեան երթայ. թող վերջապէս աւելի լաւ է փտի, ուրիշ բոյսերի պարարտութեան ծառայի։

Ուստի և Յիսուս ասում է. «մի այսուհետև ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան»։ Եւ թղենին նոյն բոպէին շորացաւ։

Հետեապէս ի զուր զայրոյթ, աւելորդ խօսութիւն չկայ։ Բայց առաջ դնալով տեսնում ենք Աստուծոյ կամաց նոր, իմաստուն պարզաբանութիւն։ Հրէաները իրանց ձեռներով էին իրանց քարը պատրաստում՝ կամենում էին սպանել Նրան, որը եկել էր նրանց խիղճը արթնացնելու, նրանց հոգւոյ և մարմնի ոյժերը Աստուծոյ գործին ծառայեցնելու։ Յիսուս իւր խօսքով, ինչպէս կախարդական անմահական ջրով, աշխատում էր կենդանացնել նրանց մեռած հոգին։ հրաւիրում էր նրանց գէպի նոր կեանք, պատուէրներով և առականերով բացատրում էր Աստուծոյ արքայութեան օրէնքները, իրան նրանց օրինակ էր տալիս։ Նրա խօսքերը չէին լսում, Նրան խայտառակում էին, Աստուծոյ գործը առաջ չէին տանում։ Շրթունքներով ազօթք էին ասում, իսկ սրտերը շատ հեռու էր Աստուծուց։ Պահը խօսութեամբ էին պահում, մարմինները պահպանում ապականուած կերակրից, իսկ մտածմունքները ուստիսուայ էին, գործերը անվայել, անմաքուր։ Հագնում էին լայն հանդերձներ, իսկ նրանց տակի հոգիներն ու սրտերը նեղ էին, չարախնդիր, պատրաստ գրօշի վաճառուելու։ Երուսաղէմի տաճարը զարդարում էին մարմարիտնով, ոսկով, թանկագին քարերով, իսկ հոգիների տաճարը աւազակների այր էր, անասունների գոմ, օձերի բոյն։ Արտաքին կողմից երևում էին բարեպաշտ, իրանք իրանց ցոյց էին տալիս իբրեւ Աստուծոյ ժողովուրդ, իսկ Աստուծոյ կամքը չէին կատարում, ճշմարիտ Աստուծոյ անունը հեթանոսների մէջ չէին փառաբանում։ Աստուծոյ արքայութեան փափագ ունեցողներին հոգևոր հաց չէին տալիս։ Ժողովուրդը անպտուղ թղենի էր, գրսից փարթամ տերևները զարդարում էին ծառը, բայց ճղների վրայ ոչ մի պտուղ չկար։ Գոռօգութիւն մէկմէկու առաջ, ատելութիւն դէպի թշնամիները, զգուելի շահասիրութիւն՝ ահա Իսրայէլ ազգի հիմնական գծերը։ Ինչ պիտի լինի կեանքը այնուհետև, ինչպէս պիտի շարունակուի, Յիսուս

վերջի օրերն է անցնում խորայեղացոց մէջ. վերջի խօսքերն է ասում նրանց և վերջի դասն է տալիս թղենու միջոցով. «Նայիր, ժողովուրդ Աստուծոյ, ասում է Յիսուս Հրէից, ահա թղենու մէջն է քո ճակատագիրը. Ո՛րպիսի սիրով տնկել է քեզ Աստուած, ինչպէս առատօրէն ոռոգել եմ ես քեզ յաւիտեանական կենաց աղբիւրի ջրով: Ո՛րպիսի սիրով ջերմացրել եմ քեզ, տո՛ւր ուրեմն Աստուծուն պտուղ: Յոյց տո՛ւր մարդկանց, թէ ինչ պէտք է լինի մարդկային կեանքը, երեւցրու աշխարհի առաջ հոգուդ գեղեցկութիւնը: Ո՛չ, չեմ տալիս: Ուրեմն այսուհետեւ քո վերայ այլ ևս պտուղ թող չլինի յաւիտեան: Ի՞նչ օգուտ է ասել խուլին և լուսաւորել կուրին: Աւելի լաւ է խօսքն ուղղել ուրիշին»: «Արդ՝ առէք ի դմանէ զքանքարդ և տուք այնմ, որ ունիցի զտասն քանքար, զի ամենայնի, որ ունիցի, տացի և յաւելցի և որ ոչն ունիցի և զոր ունիցին, բարձցի ի նմանէ»: Մատ. ԺԵ, 28—29: Եւ չորացաւ թղենին: Չարութիւնը չորացրեց խորայեղի սիրտը: Հռովմայեցիք ջնջեցին հրէից թագաւորութիւնը: Ոչնչացաւ Երուսաղէմը և կործանեցաւ Սիոնի տաճարը: Թափուեցան փարթամ տերկները:

Այժմ, ընթերցող, հրէաներից դառնանք մեզ: Չէ որ Աւետարանը մի միայն հրէից համար չի գրուած, գուցէ անպտուղ թղենին մի միայն նրանք չեն: Ղուկասու Աւետարանի ԺԳ գլխում ասուած է, որ մի անգամ ոմանք եկան Յիսուսի մօտ և պատմեցին նրան այն գալիլիացիների մասին, որոնց արիւնը Պիղատոս խառնել էր նրանց զոհերի արեան հետ. Յիսուս ասաց նրանց. «Համարիք թէ այնք գալիլեացիք եղեն մեղաւորք քան զամենայն գալիլեացիս, զի այնպիսի անցս կրեցին. Ո՛չ, ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքին նոյնպէս կ'որնչիցէք, կամ նոքա ութեւտասունքն, յորոց վերայ աշտարակն անկաւ ի Սողոմամ և սպան զնոսա համարիք թէ նոքա պարտապանք եղեն քան զամենայն մարդիկ, որք բնակեալք են յԵրուսաղէմ. Ո՛չ, ասեմ ձեզ, այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքեան նոյնպէս կ'որնչիցէք»: (Ղուկ. ԺԳ.

1—5.) Հրէաները անպտուղ թղենի էին և կորան, ոչնչացան։ Ուրիշ շատ ժողովրդներ նոյնպէս անհետ վերջացան։ Մինչև իսկ նրանց աւուներ չի մնացել, որովհետև ոչինչ լաւ բան չեն թողել յիշելիք։ Յաւիտենական է մի միայն Աստուծոյ գործը՝ ճշմարտութիւն, բարութիւն և սէր, իսկ անհետ ոչնչացած ազգերը, ինչպէս անպտուղ թղենին, չնայելով նրանց արտաքին փայլին, փառքին և զօրութեանը, աղբատ են եղել բարութեամբ, չեն ճանաչել ճշմարտութիւնը, իսկ Աստուածային կենաց մասին նոյն իսկ չեն մտածել, հոգւով չեն ցաւել։ Ձկարծենք թէ այս մեզ չի վերաբերում։ Ո՛չ, ասում է Աստուածային խօսքը, ամենքդ էլ այդպէս կ'ոչնչանաք, եթէ չապաշխարէք, եթէ բարի պտուղ չըբերէք։ Ինչպէս ոչնչացել են հին Իսրայելացիք, հին Բաբելացիք, Պարսիկները, Ասորիք, այդպէս ևս անհետ կարող է ոչնչանալ և մեր ազգը, եթէ բարութեան և արդարութեան մէջ չցոյց տայ առանձին կենդանացուցիչ ոյժ, մարդկանց շտայ Աստուածային կենաց օրինակ։ Յիսուս Քրիստոս երկրի վրայ դրել է Աստուծոյ արքայութեան սկիզբը, հիմնարկել է այն աշտարակը, որը պէտք է մարդկանց բարձրացնի երկինք։ Նա ինքը եղել է այդ շինութեան անկիւնաքարը, մարդկանց տուել է ճշմարիտ կենաց վարդապետութիւնը և իւր օրինակով ցոյց է տուել թէ ինչպէս պէտք է այդ վարդապետութիւնը կատարել։ Մարդիկ պէտք է այդ աշտարակի շինութիւնը շարունակեն, մարդկային կեանքը պէտք է աւելի և աւելի վերացնել Աստուածային բարձրութեան։ Մարդկանց մէջ որքան աւելի լինի Աստուածային արդարութիւնը, նոյնքան ևս մաքուր կդառնայ մարդու սիրտը, որքան զօրեղ, ազդու լինի եղբայրական սիրոյ ձայնը երկրի վրայ, նոյնքան մարդիկ աւելի մօտիկ կլինին Աստուծոյ, նոյնքան շուտով Աստուծոյ արքայութիւնը կտիրէ մեր մէջ։ Այստեղից հետևում է, որ իւրաքանչիւր մարդու պարտականութիւնն է առանձին առանձին և բոլոր ժողովրդինը ի միասին՝ աշխատել ուժեղացնել աշխարհի մէջ սիրոյ շերմութիւնը, որքան կարելի է բարի գործ շատ կատա-

րել, մարդկանց պարզել թէ խօսքով և թէ օրինակով ճշմարտութիւնը՝ կեանքի մէջ, ինչպէս ահագին համաշխարհային շինութեան վրայ աշխատանքը առաջ է գնում անդադար, անընդհատ, գիշեր-ցերեկ, տարէ-ցտարի, դարէ-ցդար։ Մարդկանց մի հերթը դալիս է ի փոխարէն միւս հերթի։ Ոմանք վերջացնելով իրանց ժամանակը, գնում են ի հանգիստ, նրանց տեղը բռնում են ուրիշները։ Այդ փոխանակութիւնը մարդկանց սերունդն է։ Ոմանք ապրում են, ծերանում, մեռնում, միւսները ծնւում, առնանում, գերեզման իջնողներին փոխարինում։

Մեզանից առաջ շատ գործ է կատարուել թէ քիչ, կամ ինչ պիտի լինի մեզանից յետոյ՝ այդ չէ գլխաւոր հարցը։ Մեր նպատակն է կատարել մեք գործը։ Մենք հասել ենք շինութեան այս ինչ յարկին, մեզ կանգնեցրել են որմը բարձրացնելու յայտնի կողմից՝ որը մէջ տեղն է, որը անկեան մօտ, որը անկիւնն է բարձրացնում — ահա ուրեմն արա քո գործը։ Որքան ոյժդ ու հմտութիւնդ ներսւմ է, քրիստոնէական աշտարակի որմը բարձրացրու, նպաստիր Աստուածային կեանք կազմելուն երկրի վրայ։ Նա դեռ ևս իսկական գործաւոր չէ, որ շրջապատել է իրան աղիւսներով, կրով և կաւով, իսկական գործաւորը նա է, որ առանց ձեռները ծալելու կարգը կարգի յետեւից բարձրացնում է որմը դէպի վեր ու վեր անդադար, անընդհատ, աշխատում է մինչև որ գան հետեւեալ հերթակալները և իրան ազատ թողնեն հանգստանալու։

Արդ՝ այժմ հարցնենք մեզ. «Ինչ ենք արել Աստուածային արքայութիւնը երկրի վրայ հաստատելու համար։ Բարձրացրել ենք արդեօք Քրիստոսի աշտարակի վրայ նոր յարկ և կամ գոնէ մի երկու նոր կարգ շինել ենք. Զէ որ շինութեան համար լաւագոյն ուրուագիծը ցոյց է է տրուած։ Աւետարանը պարզ և մանրամասնօրէն ասում է թէ ինչպէս պէտք է կազմել կեանքը, որ յաւիտենական լինի։ Տրուած նիւթն էլ նոյնպէս անթերի է, նայեցէք մարդկային բանականութեան վրայ. եթէ մարդս մի որ և է բանի ցանկութիւն օւնենայ, իր խելքի ոյժով ինչերի չի

հասել, ինչպիսի զարմանալի մեքենաներ, գործիքներ, ամեն տեսակ յարմարութեան միջոցներ չի հնարել։ Միայն թէ էականը այն է՝ թէ մարդս իւր բանականութիւնը ինչի է գործադրում։ Մէկը իւր մտքի բոլոր ոյժը լարում է, որպէս զի հնար գտնի հազարաւոր գծադրների կեանքը բարելաւելու, սրբերին պատասպարելու, քաղցածներին կերակրելու։ Իսկ մի ուրիշը, ընդհակառակը, գիշեր-ցերեկ գլուխ է ճաքացնում սրբան կարելի է շատ մարդկանց աղքատացնելու։ Երկուսի մօտ էլ միևնոյն նիւթն է՝ գլխի մէջ մեծ բանականութիւն, սակայն գործադրութեան նիւթերն այլ են։ Իսկ մարդու սիրտը։ Ո՞րպիսի ոյժ է տալիս մարդուն, երբ նա բոլոր սրտով նուիրւում է որ և է գործի։ Հերոսը փառք է որոնում, նրա հոգին փափաղում է աղմկալի գովքի և նա կատարում է մեծամեծ քաջութիւններ, երկիւղ չի կրում մահից, առանց հառաչանքների տանում է սոսկալի տանջանքների։ Ժխտը վերին աստիճանի փողատէր է և նա շատ անգամ տանջւում է քաղցից, զրկւում է ուրախութիւնից, պատրաստ է աւելի աւելի շուտով մեռնել քան բաժանուել գանձից, սիրտը մարդու մեծ ոյժ է տալիս։ Հարցը նրանումն է միայն՝ թէ մարդս ինչ բանի է սրտով կաշոււմ, ինչի է ուղղում ոյժերը։ Բանականութիւն և սիրտ—ահա Աստուծոյ ամենամեծ պարգևները, երկրի վրայ Աստուածային բարի կեանք ստեղծելու թանկագին նիւթերը։ Ի՞նչ բանի վրայ ենք ծախսում, որպիսի գործադրութիւն ենք տալիս նրանց։ Աշխարհիս ամենամեծ Կառավարիչը, Աստուած, մեզ կենաց ճանապարհն է դուրս բերել, հրաւիրել է մեզ աշխատանքի, իւրաքանչիւրիս իւր տեղն է նշանակել, ինչ ենք արել ցայժմ։

Երբ վառարանը կած—կած է վառում, իրանից ջերմութիւն է արձակում և տաքացնում ամենքին, ով որ մօտենայ։ Երբ կանթեղի մէջ իւղը առատ է և պատրոյգը լաւ ուղղած, այն ժամանակ նա ամբողջ գիշերը կվառի և կլուսաւորէ խաւարը։ Արդեօք դուք էլ ձեզնից սէր արձակում էք մարդկանց վրայ։ Լուսաւորում ենք արդեօք

Աստուածային արգարութեամբ մարդկային մթութեան մէջ։ Կտաւի վրայ որքան էլ գեղեցիկ նկարուած լինի խաւրոյկը, նրանից ջերմութիւն չի յառաջանալ ցրտութեան մէջ և ոչ լոյս՝ մթութեան մէջ։ Եթէ ուղէին մի որ և է կոշտ վայրենու բացատրել կրակի ներգործութիւնը, որի բարերար ազդեցութեանը նա բոլորովին անծանօթ լինէր, ամենից լաւն է մի խարոյկ վառել, այն ժամանակ վայրենին իսկոյն և եթ կհասկանար, որ կրակով ապրելը շատ լաւ է և յարմարաւոր, քան առանց կրակի։ Այդպէս է և մեր հաւատը, նրա ոյժը խօսքերի մէջ չէ և ոչ նրա մասին եղած պատմութիւնների, այլ նրա համաձայն վարած կեանքի մէջն է։ Հաւատի մասին եղած խօսքերը՝ ծառի վրայի տերեւներն են, իսկ մեր գործերը, զգացմունքներն ու սրտի շարժումները—գրանք պտուղներն են։ Մեր սեպհական թղթնին, մեր կեանքը, ինչով է ծածկուած։ Մի միայն տերեւներով, թէ տերեւների ներքոյ կան նաև պտուղներ։ Մենք չենք մտածում դատապարտել, մեզ բոլորին Դատողը—Աստուած է, այլ ուզում ենք հարցնել որպէս ուղղեկիցների, այնտեղ ենք գնում արդեօք, այն ենք անում, ինչ որ պէտք է. խելքի և սրտի կենդանացուցիչ ոյժերը գէպի պտուղն ենք ուղղում, թէ մի միայն գէպի տերեւները։

Պետրովից քաղմ. Գրիգոր Բենյ. Նոր-Արեւեանց

ՀՈՈՎՄԱՅՆՅԻ ՀԱՐԻՐԱՊԵՏԸ

Ք. Մարիվէ

Անցաւ մեծ շաբաթը, և այդ օրը ոչ մի անսպասելի բան չ'պատահեց։ Եթենեկի առաջին օրուայ արշալոյսը դեռ նոր էր սկսել բացուիլ, երբ յանկարծ սաստիկ գետնաշարժ եղաւ*)։ Ղուկկիանոսն ու իւր զինւորները սար-

*) Մատթ. Գլ. 28, հմբ. 2.